

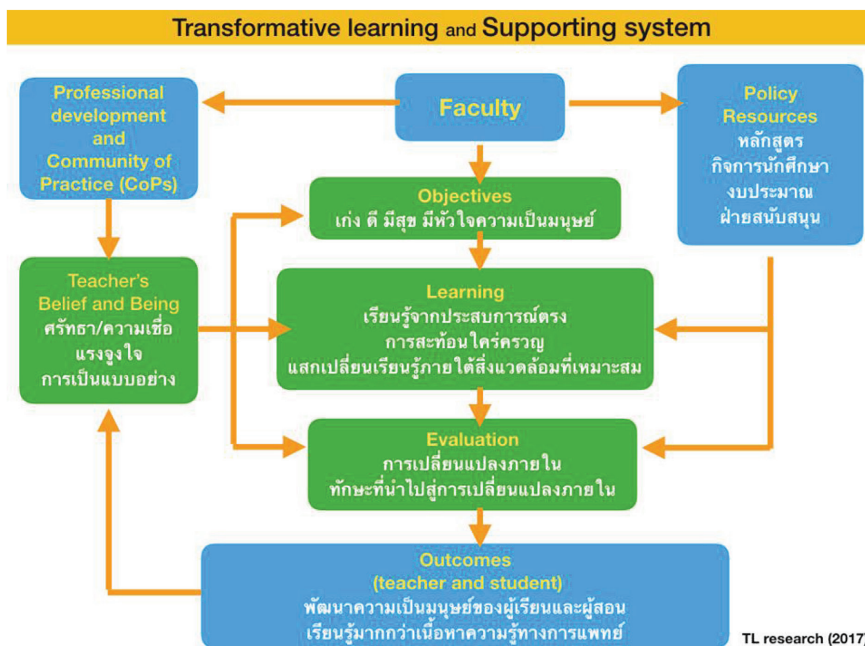
บทบรรณาธิการ

ก้าวอย่างประวัติศาสตร์การจัดการเรียนรู้ศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก สำนักงานบริหารโครงการร่วมผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท (สบพข.)

สุรศักดิ์ บุรณตรีเวทย์

เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ผมและเพื่อนกลุ่ม transformative learning ได้มีโอกาสไปสังเกตการณ์การ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของอาจารย์จากศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้น คลินิก สังกัดสำนักงานบริหารโครงการร่วมผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อ ชาวชนบท (สบพข.) ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาแพทย์ใน รูปแบบที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตัวนักศึกษา และอาจารย์ ด้วยการเตรียมการของอาจารย์ นายแพทย์ สรรรัตน์ เลอมนานูรรัตน์ จากศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา และการสนับสนุนจาก อาจารย์ นายแพทย์รายิน อโรร่า ผู้อำนวยการสังกัดสำนักงาน บริหารโครงการร่วมผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท (สบพข.) ที่ สนับสนุนการจัดประชุมครั้งนี้

เริ่มการประชุมมีการ check in แนะนำตนเองและ ความคาดหวังของแต่ละคน แต่เริ่มต้นแนะนำตนเองก็สัมผัสได้ ถึงพลังความตั้งใจมุ่งมั่นของอาจารย์และนักวิชาการการศึกษา ที่มาร่วมประชุมว่าแต่ละคนมีความตั้งใจพัฒนาการจัดการ เรียนรู้เพื่อนักศึกษาแพทย์ของตนเอง จากนั้นอาจารย์ นายแพทย์ พลสิทธิ์พล วัชรวงศ์วาน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ได้นำคุยอย่างยอดเยี่ยมทรงพลังด้วยการเล่า ถึงที่มาของคำว่า transformative learning ผลการถอด บทเรียนและข้อสรุปจากการไปเยี่ยมเยียนสถาบันผลิตแพทย์ ๘ แห่ง (ตามรูป) และนำเสนอการประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทำให้ ผู้เข้าร่วมประชุมเข้าใจ transformative learning ได้อย่าง ชัดเจน

ต่อจากนั้นเป็นการเล่าเรื่องของการจัดการเรียนรู้ของ ศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก ๔ แห่ง เริ่มจาก ศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก โรงพยาบาลสุรินทร์ อาจารย์ แพทย์หญิงสิรินรัตน์ แสงศิริรักษ์ เล่าถึงกิจกรรม dream do done ที่ให้อาจารย์มาเล่างานอดิเรกของอาจารย์ที่ทำ ร่วมกับการทำหน้าที่แพทย์ เช่น โยคะ มวยไทย แต่งตัว การลงทุน ให้กับนักศึกษาฟัง เพื่อให้เห็นว่าเราสามารถ เป็นแพทย์ร่วมไปกับทำสิ่งที่ตนเองรักได้ เป็นครั้งที่ ๓ ที่ผม ได้ฟังการเล่าเรื่องกิจกรรมนี้ ฟังแต่ละครั้งจะได้รับพลังใจ ที่มากขึ้น โดยครั้งนี้ได้บทเรียนกลับบ้านจากอาจารย์สิรินรัตน์ คือ “อย่าสอนนักศึกษาแค่วิธีการเรียน แต่ให้สอนวิธีการดำรง ชีวิตด้วย”

จากนั้นเป็นการเล่าเรื่องของอาจารย์ แพทย์หญิง สิรินลักษณ์ วงศ์ชัยสุริยะ จากศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า เกี่ยวกับการจัดรายวิชาให้นักศึกษา เยี่ยมบ้านโดยมีอาจารย์แพทย์เฉพาะทางร่วมกับอาจารย์ แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวเป็นผู้คอยดูแล นำสนใจที่สามารถ ทำให้อาจารย์ที่เป็นแพทย์เฉพาะทางมาร่วมจัดการเรียนรู้ให้ นักศึกษาได้ กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์แฝงเพื่อให้อาจารย์แพทย์ เฉพาะทางได้ออกไปเรียนรู้ความทุกข์ของผู้ป่วยนอกโรงพยาบาล ด้วย

เรื่องที่สามอาจารย์ แพทย์หญิงแสงดาว มยุระสาคร จากศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก โรงพยาบาลบุรีรัมย์ เล่าเรื่องการพัฒนาทักษะการสื่อสารและเจตคติของนักศึกษา แพทย์ โดยอาจารย์แสงดาวได้ปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้สอดคล้อง เหมาะสมกับนักศึกษาในแต่ละรุ่น เช่น การจัดกิจกรรมฝึก ธรรมะที่ไม่ยึดติดว่าต้องเรียนรู้ในวัด จัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้ เรียนรู้ตนเองและคนรอบข้าง และมีการนำนักศึกษาไปสัมผัส ผู้ป่วยระยะสุดท้าย

เรื่องที่สี่อาจารย์ แพทย์หญิงสรภาพ มัทยาท จาก ศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก โรงพยาบาลพุทธโสธร เล่าเรื่องของการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาแสดงละครเพื่อสะท้อนถึง ค่านิยม CPIRD DNA (C Community bonded ความผูกพันกับ ชุมชน P Passion to learn and work better การพัฒนาตน อยู่รู้ไป I Integrity ความซื่อสัตย์ เชื่อถือได้ R Responsibility

ความรับผิดชอบต่อคนไข้ สังคม ชุมชนและประเทศชาติ D Dignity ความภาคภูมิใจในการเป็นแพทย์ของประชาชน)

ช่วงบ่ายเป็นกิจกรรมกลุ่มย่อยให้อาจารย์ แต่ละท่านได้เรียนรู้ประสบการณ์ transformative learning ผ่านกระบวนการสนทนา (dialogue) โดยให้เล่าเรื่อง และรับฟังเรื่องราวของแต่ละที่ และแผนการที่จะทำต่อไป ใน กลุ่มย่อยที่ผมไปร่วมด้วยมีการพูดคุยกันถึงการจัดการที่ ควรมีการถามความต้องการของนักศึกษาและให้นักศึกษาจัด กิจกรรมเองโดยบอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการแก่นักศึกษา การจัดการอบรมแพทยศาสตรศึกษาเบื้องต้นแก้อาจารย์แพทย์ ใหม่สังกัด สปพช. ที่ควรต้องสอดแทรกกระบวนการให้อาจารย์ ได้เรียนรู้ตนเองจากภายในและเข้าใจนักศึกษา การจัดการกิจกรรม อบรมนักวิชาการศึกษาที่ทำอยู่แล้วควรมีการจัดกิจกรรม อย่างต่อเนื่อง และช่องทางในการจัดการเรียนรู้อื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์แพทย์อย่างสม่ำเสมอ

ช่วงท้ายอาจารย์นายแพทย์ชวลิต ชยางกู ได้เล่าถึง การเปลี่ยนแปลงของตนเองหลังจากผ่านการอบรมหลักสูตร แพทยศาสตรศึกษาชั้นสูงของ สปพช. ว่าได้มีการปรับเปลี่ยน การเรียนการสอนเป็น active learning มากขึ้น และมีข้อความ ส่งท้ายคือ “หากครูไม่เปลี่ยนแปลง แล้วจะเปลี่ยนแปลงนักศึกษา ได้อย่างไร” และในช่วงกล่าวความรู้สึกก่อนจบของแต่ละคน มีการสะท้อนถึงการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ควรไปยึดติดกับรูปแบบ มีอาจารย์บางท่านได้ฟังอาจารย์ในกลุ่มย่อยแล้วทำให้เกิด กำลังใจไม่ลาออกจากงานที่ตนเองทำ

นับเป็นปรากฏการณ์ที่ขยับขับเคลื่อนที่จะส่งผลต่อ การผลิตแพทย์ไทยในอนาคตอย่างแน่นอน เป็นก้าวอย่างจาก พลังของคนกลุ่มเล็กๆ ที่จะค่อยๆ ขยับขยายออกไป ส่งผลต่อ การจัดการเรียนรู้ในชั้นพรีคลินิกในโรงเรียนแพทย์ที่ต้องจัดการ เรียนรู้ให้สอดคล้องกับนักศึกษาแพทย์ที่จะจบออกไปทำงาน ในชุมชนชนบท และเป็นตัวอย่างให้โรงเรียนแพทย์สังกัด กลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์แห่งประเทศไทย (กสพท.) ในการจัด กระบวนการพัฒนาอาจารย์ นักวิชาการศึกษา และกระบวนการ เรียนรู้เพื่อผลิตแพทย์ที่เก่ง ดี มีสุข มีหัวใจความเป็นมนุษย์เพื่อ สังคมไทยต่อไป